

BEVOEGHEID OM 'N BOERDERY TE KAN BESTUUR

DEUR

DR PHILIP THEUNISSEN

OORSAKE VAN MISLUKKINGS

Daar is 'n verskeidenheid faktore wat tot die mislukking van 'n boerdery bydra. Sulke mislukkings kom voortdurend voor ongeag die stand van die ekonomie of die impak van klimaat. Wat is dan die rede dat sekere boerderye misluk en ander vooruitgaan terwyl hulle aan dieselfde eksterne faktore blootgestel is? Danny Klinefelter, 'n Amerikaanse landbou-ekoonoom, is van mening dat 'n boerdery wat op die pad van mislukking is aan 'n hele aantal eienskappe uitgeken kan word.

Ondernemingsvorm

Die meeste boerderye word as eenmansake bedryf en persoonlike voorkeure of probleme speel 'n groot rol. Omdat die boer die enigste besluitnemer is, kan sy dood of ongeschiktheid tot die agteruitgang van die boerdery lei. Vir dieselfde rede lei die finansiële verpligtinge en die emosionele las van 'n ontbinde huwelik ook dikwels tot die mislukking van die boerdery.

Dit is ook belangrik dat die boerdery nie as 'n rehabilitasiesentrum vir familieledede moet dien wat dit nie buite die boerdery kan maak nie. Baie mislukkings het al ontstaan omdat ouers 'n groot begeerte het om kinders in die boerdery te akkomodeer. Die toetrede van kinders plaas 'n hoë druk op die finansiële vermoë van die boerdery en die finansiële las wat daarmee saamgaan kry meestal nie kompensasie in die vorm van verhoogde produktiwiteit nie.

Produksiepraktyke

Al is goeie produksiepraktyke welbekend, versuim baie boere om dit toe te pas. Sommige boere pas bloot net nie nuwe tegnologie toe nie terwyl ander nie noukeurig genoeg is in die toepassing daarvan nie. Ander is weer nie betyds met hulle bewerkings nie. Dit is so dat die beproef van elke nuwe idee ook nadelig kan wees maar die traagheid om by nuwe ontwikkelings aan te pas was al die ondergang van verskeie boerderye gewees.

Finansieel

Onbehoorlike kontrole oor privaatuitgawes is ook dikwels 'n probleem. Soms is die boer se lewensstyl eenvoudig bokant die boerdery se finansiële vermoë. Baie winsgewende boerderye het al misluk omdat die eienaar meer vir homself daaruit geneem het as wat die boerdery kan voorsien.

Oorbeklemtoning van sekuriteit eerder as terugbetaalvermoë by die aangaan van lenings is ook 'n oorsaak van mislukkings. Dit geld veral ten opsigte van kredietverskaffers wat geld aanhou uitleen solank daar voldoende sekuriteit is. Dit is nie die leen van geld wat die probleem veroorsaak nie. Dit is die leen van geld vir items wat nie vir hulleself kan betaal nie wat tot mislukkings lei.

Inligting

Die meeste bestuursbesluite is afhanklik van betroubare inligting. Ongelukkig is daar te veel boerderye waar daar nie behoorlike rekordhouding- of inligtingstelsels bestaan nie. Boere moet beseft dat hulle nie net kan staatmaak op daardie inligting wat die Ontvanger van Inkomste of die handelsbanke en koöperasies benodig nie. Sulke inligting is nie eers 10% van dit wat benodig word om 'n boerdery mee te bestuur nie. Finansiële bestuur is ook nie slegs 'n oefening wat aan die einde van die finansiële jaar gedoen moet word nie. Die boer moet deurlopend op hoogte van sake binne die boerdery bly.

Beplanning

Tydens 'n ontleding van boerderye wat misluk het, het 'n Amerikaanse ondersoek getoon dat hierdie boere te veel tyd en geld spandeer het op onproduktiewe en nie-winsgewende bates of aktiwiteite. Hierdie optrede kan toegeskryf word aan swak beplanning en die ou 80:20-beginsel kon op 'n groot verskeidenheid situasies toegepas word. Dit verwys na die feit dat, sonder opgestelde doelwitte en selfbeheersing, die meeste boere 80% van hulle tyd op dinge gespandeer het wat maar 20% van die wins genereer terwyl hulle 20% van hulle tyd op dinge gespandeer het wat 80% van die wins gegenereer het.

Belasting

Baie finansiële probleme het al ontstaan omdat onnodige kapitaaluitbreidings aangegaan is om inkomstebelasting te vermy. Dit is nie dat belastingbestuur onbelangrik is nie maar dit moet nie die oorheersende faktor in die boerdery se finansiële bestuur wees nie.

Bestuur

Ekonomies gesproke is 'n goedbestuurde boerdery een wat konstant 'n groter wins as soortgelyk gestruktureerde boerderye in dieselfde geografiese omgewing maak. Die verskil kan toegeskryf word aan die feit dat sommige boere 'n beter opbrengs as ander kry, omdat sommige 'n beter prys vir hulle produkte ontvang of omdat ander hulle uitgawes beter bestuur, veral as dieselfde klimaatstoestande en ekonomiese omstandighede op al die boere van toepassing is.

Die moeilikste vir die boer is om te erken dat sy bestuur nie voldoende is om die boerdery van 'n mislukking af weg te hou nie. Baie boere het misluk, nie omdat hulle nie probeer het nie en ook nie omdat hulle nie hard genoeg gewerk het nie maar omdat hulle nie die vermoë het om die boerdery effektief in 'n toenemend komplekse omgewing te kan bestuur nie. Dit is nie net 'n kwessie van die dinge reg te doen nie maar veel eerder om die regte dinge op die regte tyd reg te doen.

Bethlehem
Februarie 2007